

У последњем делу свог излагања, професорка је нагласила вишеструку улогу коју је Југославија на челу са Јосипом Брозом играла у процесу споразумевања о европској безбедности, које је крунисано Коференцијом о европској безбедности и сарадњи у Хелсинкију 1975. године. У том контексту, задржала се на низу разговора које је Тито водио са западнонемачким канцеларом Хелмутом Шмитом. Нагласивши своје опажање да је канцелар приликом ових сусрета Тита третирао као „старијег“ и искуснијег саговорника, од кога може добити низ корисних одговора и савета у вези са међународним односима, истакла је посредничку и саветничку улогу југословенског председника у западнонемачком одустајању од инсистирања на неповредивости граница (односи се на Немачку у границама из 1937) у процесу преговора о европској безбедности 70-их година. Закључујући своје предавање, Мари-Жанин Чалић је истакла посредничку улогу СФРЈ и њеног председника у контактима између Истока и Запада, али и капитал који је Југославији доносио ангажман у несврстаном свету и у Уједињеним нацијама. Закључила је да су Тито и Југославија били агенси промене, односно незаобилазни актери европског и светског детанта током осме деценије двадесетог века. Активном спољном политиком Југославија је постајала током година све видљивија и значајнија на међународној сцени, што је истовремено снажило и њен легитимитет на унутрашњополитичком плану. Своје предавање професорка је завршила симболичном сценом „немачко-немачког самита“ у Београду, односно сусретом Хелмута Шмита и Ериха Хонекера приликом сахране југословенског председника Јосипа Броза Тита.

Након предавања уследио је разговор о теми, током ког је проф. Мари-Жанин Чалић одговорила на више питања слушаца везаних за однос Југославије према немачком питању, за личност, политичку делатност и наслеђе Јосипа Броза Тита, као и за различите аспекте немачко-југословенских односа у двадесетом веку. Услед околности изазваних пандемијом, предавање је реализовано онлајн.

Наталија ДИМИЋ

Међународна конференција *Cultural Heritage, Environment, Scientific Researches and Tourism under the Pandemic Circumstances*, онлајн, Охрид-Водици, 17–19. 1. 2021.

Епидемија вируса COVID-19 има велики утицај на културно наслеђе, природну средину и туризам, а такође нам пружа прилику да преиспитамо у каквом друштву желимо да живимо. Болести и пандемије дуго су фасцинирале историчаре и стручњаке, откривајући у којој мери су епидемије обликовале људска друштва – од *црне смрти*, колере 19. века, шпанске

грознице и у новије време AIDS-а и еболе. Од марта 2020. многе културне институције широм света су затворене или су ограничиле своје активности, а бројни догађаји, изложбе, конференције су отказане или одложене. Уложени су напори у пружању алтернативних или додатних услуга путем дигиталних платформи. Стручњаци су под великим притиском да дају одговоре, уз „закључавање“, рад на даљину, изолацију и стрепњу, што представља велики изазов.

Међународна конференција *Cultural Heritage, Environment, Scientific Researches and Tourism under the Pandemic Circumstances* организована је да би се отворио широк спектар питања која се односе на заштиту и управљање животном средином и културном баштином, одрживи развој, промоцију, развој туризма и др. Научни скуп организовали су: Institute for Social-Cultural Anthropology of Macedonia, MIRAS-Social Organization in Support of Studying of Cultural Heritage (Baku, Azerbaijan), Russian Political Science Moscow (Russian Federation), Global Processes Journal (Florida, Miami, USA).

Услед актуелне пандемијске ситуације конференција је била организована онлајн. Излагања су била подељена у два дана у укупно седам сесија. Радови су били усмерени на истраживање и рад у пандемијским условима. Односили су се на обнову природе и очување животне средине, утицај пандемије на туризам и иновације на овом пољу након пандемије, социјалну дистанцу као нову реалност, везу између религије и пандемије, сећања на раније пандемије и повезаност са садашњом. Такође, говорило се о значају науке и стручности у време пандемије, побољшању музејске комуникације и промоцију културног наслеђа путем дигиталних технологија, као и о опстанку пређашњег културног туризма и зачетку новог. У четвртој сесији организован је округли сто „Digital Technologies on Protection of Cultural and Natural Heritage, Promotion of Eco-Tourism and Support of Scientists, during the Covid-19 Pandemic“ на коме се разговарало о дигитализацији као реалности модерног света и њеној улози у очувању културно-историјског наслеђа, традиције и знања. У петој сесији говорило се о утицају инфективних болести на фолклор македонског народа са посебним освртом на Струмицу, затим о архаичним представљањима болести кроз женску призму – болест као жена, невеста, старица, вештица, направљена је македонско-руска паралела анализе плесних облика „Ороводни песни“ и „Хороводи“; затим о процени здравља спортиста после лечења од ковида-19 и о епидемији као разлогу за миграционе процесе. Другог дана конференције, између осталог, представљени су радови на тему историјског и културног наслеђа Карабаха, а затим се у последњој сесији говорило о образовању и култури у условима пандемије.

Конференција је врло успешно показала да је у ванредним условима могуће дигитално спојити стручњаке из различитих делова света да разговарају о актуелној пандемији кроз разноврсне теме. Околности истраживања су се промениле па се поставља питање да ли ће се то усталити или ћемо се вратити на ранији начин живота и рада. Од прошлости до данас пандемије су мењале животе и утицале на стварање нове реалности. Кон-

ференције које се баве актуелном темом су веома значајне, а нарочито зато што указују на бројне истраживачке рукавце које нам пандемијска стварност открива.

Божица СЛАВКОВИЋ МИРИЋ

Међународна радионица *Покрет несврстаних и социјалистичка Југославија: истраживање друштвених, политичких, културних и економских имагинација*, онлајн, 23–26. 2. 2021.

У организацији Института за филозофију и друштвену теорију из Београда и Економског института Загреб, а уз подршку Канцеларије за југоисточну Европу Фондације Роза Луксембург из Београда, организована је четвородневна међународна радионица *Покрет несврстаних и социјалистичка Југославија: истраживање друштвених, политичких, културних и економских имагинација* (*The Non-Aligned Movement & Socialist Yugoslavia: Political, social, cultural and economic imaginaries*) која је тематизовала многоструке везе несврстаног света и социјалистичке, несврстане Југославије. Радионица је оригинално планирана за март 2020, међутим померена је за фебруар 2021. и премештена на онлајн платформу *Zoom* због пандемије вируса COVID-19. Окупила је истраживаче, историчаре, економисте, историчаре уметности, редитеље, кустосе, који су долазили са више од тридесет универзитета, института, музеја а они су преузели улоге презентера, модератора, коментатора током четири дана живе дискусије.

Првог дана презентована истраживања фокусирали су се на трансконтинентализам, као и економске имагинације у оквиру несврстаности. Агустин Косовски је представио ограничења југословенских раних покушаја да се повежу са латиноамеричким земљама преко несврстаности, указујући како на унутарамеричке супротности у земљама попут Чилеа и Кубе тако и на ограниченост југословенског политичко-економског утицаја. Немања Радоњић је указао на доминантну улогу замишљања читавог континента Африке као несврстаног у југословенским имагинацијама политичке, културне, али и свакодневне праксе несврстаности. Дубравка Секулић посебно се фокусирали на постигнућа југословенског предузећа „Енергопројект“ у несврстаном свету. Јуре Рамшак је представио резултате својих скоријих истраживања аустријског неутралног и југословенског несврстаног положаја у светској економији и њиховом постављању према глобалном Југу, које је имало многе заједничке карактеристике, нарочито од 1973.